

UMJETNOST MEDALJE U PRIOBALNOJ HRVATSKOJ OD 15. STOLJEĆA DO 1818.

Ivan Mirnik

UDK 737.2 (497.5) "14/18"
Izvorni znanstveni rad
Ivan Mirnik
Arheološki muzej u Zagrebu

Autor u kratkim crtama daje pregled razvitka umjetnosti medalje na području priobalne Hrvatske od 15. st. do druge austrijske dominacije. Materijal je grupiran u sljedeće skupine: Istra, Mletačka Dalmacija, Dubrovnik, Napoleonovo doba, Prva austrijska vlast, svetačke medaljice. Sam katalog sadrži 52 komada medalja, poznatih bilo iz zbirki, bilo iz stručne literature.

Posvećujući od svega srca ovaj kratki pregled medalja i medaljerstva u jadranskoj Hrvatskoj I. Petricioliju, želio bih napomenuti da umjetnost medalje u Istri i Dalmaciji, osobito ona prohujalih stoljeća, nije do sada nikada bila sagledana u cijelosti, nego se opisi pojedinih medalja moraju tražiti u brojnim publikacijama, od kojih su mnoge vrlo stare i rijetke. Neke od medalja radovi su talentiranih umjetnika, druge spretnih obrtnika i ne pokazuju nego samo natpise, treće pak nemaju nikakve umjetničke vrijednosti, ali zato veliku povijesnu i kulturno-povijesnu vrijednost. Na nekima od njih sačuvani su nam i portreti naših znamenitih ljudi.

I. ISTRA POD MLETAČKOM VLASTI

Među najstarijim istarskim medaljama nalazi se jedna slabo poznata s portretom Firentinca Francesca Biondi († 29.III.1448; Eubel 1898: 300-301) justinopolitanskoga tj. koparskog (1428-1448), a prije rapskog (1423-1428) biskupa, nastala god. 1448. prigodom njegove smrti. Njena autora na žalost ne poznajemo, ali nije riječ o nekom značajnom umjetniku. Ostale istarske medalje vrijedne spomena bile bi npr. pomalo gruba brončana spomenica, lijevana 1693. za sedmeročlano tijelo za raspodjelu sijena u Puli, i isto tako mala lijevana brončana medaljica iz rimske kovnice, nastala u povodu obnove crkve sv. Eufemije u Rovinju 1756. Tu je također i skromna medalja koju je Poreč darovao svom zadnjem mletačkome knezu Gerolamu Badoeru (1795-1797).

II. MEDALJA U DALMACIJI

Kad je riječ o dalmatinskim medaljama, moramo spomenuti dva velika imena renesanse, među najsajnijima umjetnosti medalja. Paolo de Ragusa ili Pavao Dubrovčanin (de Ragusio, Pavko Antojević; rođen u Dubrovniku oko 1420, umro oko 1479), autor je razmjerno malog broja medalja, s naličjem inspiriranim rimskim novcem. U stvari izradio je portrete dvojice kneževa, Alfonsa V. Aragonskog, kralja Napulja (1394-1458) oko 1451, s tri različita naličja i u dvije verzije Federika di Montefeltro (HILL 1930, br. 45-47; REŠETAR 1925: 307; MIMICA 1994: 400). Pavlov stil i njegovo umijeće toliko su izvrsni, da se ubraja među najbolje medaljere 15. st.

Pavao Dubrovčanin, Medalja Alfonsa V. Aragonskog (1394-1458), oko 1451.

Drugi je umjetnik bio prvorazredni kipar Francesco Laurana Schiavone, odnosno Franjo Vranjanin (rođen u Vrani oko 1420, umro u Avignonu, 1502; cf. ROLFS 1907; KRUF 1995). Devet njegovih medalja s potretima s dvorova Renata Anžuvinskog i Luja XI. datirano je u šezdesete godine 15. st. i ures je malobrojnih numizmatičkih kabineta.

Franjo Vranjanin (Francesco Laurana), Medalja Renata Anžuvinskog (oko 1460.)

Franjo Vranjanin (Francesco Laurana), Medalja Jeana Lotarinškog

Kad je već riječ o znamenitim Dalmatincima izvan domovine, ovjekovječenim na medaljama, sjetimo se dvojice Korčulanina i jednog Šibenčanina. Jedan od njih bio je Jacobus Banisius (Baničević, de Bannissis, Bannisius; rođen u Korčuli 1466, umro u Trentu, 1532; BERGMANN 1858; 1-5), svećenik i pravnik, tajni savjetnik dvojice careva Maksimilijana I. (1493-1519) i Karla V. (1519-1556), a visoko su ga cijenili i pape Julije II. (1503-1513), Leon X. (1513-1521) i Klement VII. (1523-1534). Baničevićeva medalja postoji u srebru i bronci, autor joj je neki vrlo dobri njemački medaljer (oko 1519). Drugi znameniti Korčulanin bio je Francesco Niconizio (Frano Nigretić; rođen u Korčuli 1501, umro u Rimu 1549), isto tako jedan od glasovitih pravnika svoga vremena i tajnik Sigismunda I., kralja Poljske (1506-1548). Nigretićev se lik sačuvao na velikoj medalji vrsnoga Giulia della Torre (1480-1540). Učenjak i diplomat Antun Vrančić (Antonio Veranzio, Wrancy; rođen u Šibeniku 1504, umro u Eperjesu u Ugarskoj 1573; BERGMANN 1858; 81-109), bio je čak ostrogonskim nadbiskupom, Primasom Hungariae i potkraljem Ugarske, a poslije smrti je

Medalja Jakova Baničevića (Jacobus Banisius) (1466-1532), oko 1519.

Antonio Abondio (1538-1591): Antun Vrančić (1504-1573), 1569. - kat. br. 7

uvršten i u kardinalski zbor. Njega je portretirao ni manje ni više nego virtuozni dvorski medaljer i keroplastičar Antono Abondio Mladi (Milano, 1538 - Beč, 1591) na prekrasnoj medalji 1569. Još jedan Dalmatinac prikazan na medalji bio je Trifone Gabriel (umro 1549), mletački patricij (ARMAND II/1883: 126, br. 10; PATRIGNANI 1932a: 23).

Vrijeme je da nakon sedamdeset godina ili više počnemo drugim očima objektivnije promatrati mletačku upravu u Dalmaciji, osobito onu iz vremena kad su prestale bune, a mletačka je uprava prešla u rutinu, uljudnost i međusobno poštovanje, pa sve dok korzikanski uzurpator nije uništio obje časne i drevne jadranske republike. Određeni broj medalja dalmatinskih magistrata iz 17. i 18. st. najčešće nemaju neku osobitu umjetničku vrijednost, budući da su ih izrađivali skromniji zlatari ili srebrnari, prema željama domaćeg plemstva koje je htjelo na taj način počastiti providura ili kneza na odlasku i zahvaliti mu na njegovom skoro uvijek dobro opravljenom zadatku: »dopo un savio, paterno e giusto governo«. Povijesna i kulturno-povijesna vrijednost ovih medalja mnogo je veća. Veliki broj ovakvih medalja posjedovao je Constantion Cumano u Trstu (KUNZ 1867: 10-11), a brojne se čuvaju i u Museo Correr u Veneciji.

U samoj se Dalmaciji najranijom medaljom smatra ona nastala 1600. za prokurore rake sv. Šime (Procuratori dell'Arca di S. Simeone di Zara) - na licu je prikazano pročelje crkve sv. Šime, a naličje nas podsjeća na neke od muranskih osela, s dva grba magistrata (*Archivio storico per la Dalmazia*, 12/1932, 73 13-26: 83). Među bolje dalmatinske medalje ubraja se ona iz Rima, iskovana za pontifikata velikoga pape Inocenta XI. Odescalchi (1676-1689) u povodu oslobađanja Herceg-Novog (Castelnuovo) od strane mletačke vojske 1687. I Scuola Dalmata u Veneciji posjedovala je vlastite zlatne i srebrne medaljice, vrijedne 2 cekina, 30 i 15 solada, iskovane u mletačkoj kovnici 1692. i u 18. st., s likovima sv. Jurja i sv. Tripuna (CNI VI: 447, br. 1-4).

Navedimo i neke od općih providura (provveditori generali) Dalmacije i Albanije, kojima su predane ovakve medalje: Catterino Corner (1663-1667), Sebastiano Vendramin (-1731), Giorgio Grimani (1731-1734), te Giacomo Gradenigo (1773-1776).

Isplatio bi se dobro proučiti arhive i ustanoviti tko su u stvari bili ti domaći umjetnici ili obrtnici, zlatari ili srebrnari. Spretni Anton Schabel (rođen 1725, umro oko 1806) isprva je radio u Beču (1755-1765) a potom u mletačkoj kovnici (1766-1805), a autor je skromne medalje naručene kad je za dužda Paola Reniera (1779-1789) prestala kuga u Dalmaciji 1784. Camillo Giacomazzi, tajnik općeg providura Angela Dieda (1789-1792) dobio je od paških patricija medalju, isto kao i Gerolamo Badoer, podesta u Poreču (1795-1797), Marino Badoer (1774-1777) i Angelo Corner (1793), obojica korčulanski kneževi, kao i poznati Paolo Emilio Canal, providur u Imotskom (1777-1780) i Sinju (1783-1785). Postoje dvije različite medalje namijenjene sinjskom providuru Zan Carlu Zorziju (1790-1792). Makarska je darovala medalju svom providuru Bernardu Zorzi (1785-1788). Split je pak naručivao medalje za svoje kneževe Pietra Giovannija Semitecola (1778-1781) i Vincenza Bemba (1789), Zadar za Antonija Cigognu (1782-1784) i Luc' Andreu Cornera (1788-1790), a Šibenik za Zuannu Bragadina, svog kneza i kapetana (1791-1793). Postoji još i jedna medalja koju je Prčanj predao kapetanu Marku Lukoviću 1766. Među navedenima medaljama neke su izljevene i u zlatu (Šibenik Bragadinu 1793; Zadar Luc' Andrei Corneru 1790).

III. MEDALJA U DUBROVNIKU

Drevna Republika sv. Vlaha može se ponositi svojim već gore spomenutim majstorom medalje Pavlom Dubrovčaninom (Paolo de Ragusio; Pavko Antojević; Dubrovnik, rođen oko 1420 - umro oko 1479). Za svoju je republiku on izrađivao kalupe za bakrene follare prema rimskim uzorima. Matteo de' Pasti (umro u Veroni, oko 1467), također jedan od velikana u umjetnosti izrade medalja, izradio je oko 1446. medalju s odličnim portretom učenog Timoteja Maffeia, kasnijeg dubrovačkog nadbiskupa (1467-1470).

Matteo de'Pasti: Medalja Timoteja Maffeia Veronjanina nadbiskupa dubrovačkog (1467-1470)

Autori postojećih rijetkih ranih lijevanih brončanih medalja vezanih za Dubrovnik bili su neki vrlo vješti talijanski majstori 16. stoljeća. Riječ je o talijanskim medaljama s likovima trojice dubrovačkih patricija: Ivana Nale Nalješkovića, Dinka Ragnjine i Luke Cerve-Crijevića. Prva je nastala oko 1550. i prikazuje gologlavo, bradato poprsje nadesno, a Armand spominje i portret nekoga Giovannia de Nale. Sljedeća medalja prikazuje dvadeset i sedam godina starog Dinka Ranjinu, a treća, nastala oko 1550., Luku Crijevića Cervu.

Nepoznati majstor: Dinko Ranjina (1536-1607), 1572. - kat. br. 28

Odlični medaljer Ferdinand de St. Urbain (Nancy, 1654-1738) 1704. je, u vrijeme svojega djelovanja u rimskoj kovnici (1683-1704) jednu medalju posvetio Giorgiu Baglivi (1668-1707), znamenitom dubrovačkom liječniku u Rimu i članu Royal (Medical) Society u Londonu. Baglivi je pisac više liječničkih rasprava i knjiga, a bio je i strastveni numizmatičar. Naličje njegove medalje (postoje srebrni i brončani primjerci) nosi natpis: VNAM. FACIEMVS. VTRAMQVE («od obje učinit ćemo jednu«, tj. od stare i nove medicine). Postoji i kombinacija reversa Baglivijeve medalje s aversom jednoga drugog glasovitog liječnika Marcella Malpighi (WELZL 1845: 702, br. 14209; REŠETAR 1925: 309, br. 3364; cf. MORBIO 1882: 381, br. 4326).

Ferninand de St. Urbain (1654-1738): Gjuro Armeno Baglivi (1668-1707), 1704. - Kat. br. 31

Prve prave dubrovačke medalje bile su iskovane u zlatu, obično prikazujući lik gradskog parca, sv. Vlaha na licu, a dubrovački grb na naličju. Ovakve je medalje Senat Republike poklanjao i svojim zaslužnim građanima, ali i strancima od kasnog 16. do kasnog 18. stoljeća. Nisu nam sačuvane, ali se spominje u starim zapisima da su darivane Vicu Pava Buscaini (1594), Petru Ivelji Ohmučeviću (1659), Juliju Ceruttiju (1667), Martinu Gropelliju (1715), Rafu Arneriću (1739) itd.

Godine 1707. iskovana je u Dubrovniku u zlatu, srebru i bakru u tamošnjoj kovnici medalja u povodu polaganja kamena temeljca za novu crkvu sv. Vlaha, jer je prvotnu porušio strašni potres 1667., a ona kasnija je izgorjela 1706. Kalupe za ovu doduše skromnu medalju, sa svim obilježjima dubrovačkog novca, rezao je kovničar (između 1706. i 1709.) Giovanni Paolo Lonciaries iz Napulja.

Giovanni Paolo Lonciaries: Polaganje temelja crkve sv. Vlaha (1707.) - kat. br. 32

Godine 1771. Senat Republike dariva moći sv. Stjepana kralja (1000-1038), njegovu ruku, caru Josipu II. (1765-1790) i njegovoj velikoj majci carici i kraljici Mariji Tereziji (1740-1780). Moćnik je najprije stigao u Beč, da bi poslije bio svečano donesen u Budim, gdje se još i danas čuva. Taj je svečani čin valjalo obilježiti medaljom i žetonom, iskovanima u zlatu i srebru (promjeri 42,5 i 25,5 mm), s prikazom relikvijara ruke na licu i natpisom na naličju. Umjetnik nam je znan, premda se nije potpisao, a to je vrsni Anton Franz Wideman (rođen u Duxu, Češka, 1724, umro u Beču, 1792), učenik još većega medaljera Slovenca F. A. Šege (Schega). Od medalje postoje dva samo u sitnim pojednostima različita kalupa reversa.

Među zadnjim medaljama iskovanim prije propasti Republike nalazimo jednu bakrenu (ona zlatna, teška 15 mletačkih dukata, nije sačuvana) u povodu smrti kneza Orsata Gozze-Gučetića 1798. godine. Kalupe je izradio Giovanni Angeli, ili Agnelli, kalupar u kovnici od 1766. i 1809. Promjerom medalja podsjeća na talire, pa su neki numizmatičari, pa i A. Patrignani, mislili kako je riječ o opsadnom novcu. Sama medalja nema velike umjetničke vrijednosti, ali je vrlo

Anton Wiedman (1724-1792): Prijenos moći Sv. Stjepana u Budim (1771.) - kat. br. 33

rijetka. Postoji još jedna medalja naručena u Rimu kod Gioacchina Hameranija 1803. u čast kanonika i omiljelog propovjednika Luigija Alvisse Mozzija. Samome je Mozziju predana zlatna danas izgubljena medalja, a sačuvane su srebrne i brončane.

III. NAPOLEONOVA OKUPACIJA

Napoleon Buonaparte, kao general i prvi konzul Francuske Republike, naravno ni poslije nije pokazivao nikakvih simpatija prema dvjema drevnim i mudrima republikama na Jadranu. Najprije je uništena *Serenissima*: 15. svibnja 1797. zauzele su je francuske jedinice. Već tijekom lipnja pretopljena su u kovnici brojna neprocjenjiva blaga riznice sv. Marka: u prosincu su znameniti brončani konji odvučeni u Pariz. U siječnju 1798. golemi je prekrasni arsenal uništen požarom zajedno sa zlatnim Bucintorom. Porušeno je osamdeset crkava, odneseno 25.000 vrijednih slika i nepoznat broj kipova ukraden iz mletačkih crkava i palača. Toga je bilo manje u manjoj i siromašnijoj Republici sv. Vlaha, kad je francuska vojska na čelu s generalom Lauristonom izdajnički umarširala u grad 25. svibnja 1806. Maršal Marmont je raspustio vladu i časna Dubrovačka Republika prestala je disati 31. siječnja 1808.

Napoleonova je snažna numizmatička propaganda bila odlično uređena. Cijela vojska medaljera i kovača radila je u Parizu za njega, ali i drugdje su mnogi umjetnici izrađivali medalje u spomen njegovih pobjeda nad Mlecima, Austrijom itd. To su bili barun Dominique Vivant Denon (rođen u Chanon-sur-Saone, 1747., umro u Parizu, 1825), Nicolas Louis Guy Antoine Brenet (rođen u Parizu 1770. ili 1766. umro 1846), Jean-Bertrand Andrieu (rođen u Bordeauxu, 1761., umro u Parizu 1822.), Jean-Pierre Droz (rođen u Chaud-de-Fondu, 1746., umro u Parizu, 1823.), Louis Jaley (rođen u La Charite/Ste.Etienneu, Loire, 1763., umro u Parizu, 1838), te najmlađi među njima, Joseph Alexis Depaulis (rođen u Parizu, 1792., umro 1867), svi u kovnici u Parizu, a Bartolommeo Manfredini u Milanu, Luigi Manfredini (rođen u Bolonji, 1771., umro u Milanu, 1840), u Bolonji, Carlo Michele Lavy (1765-1813) u Torinu i dr.

Kako je proizvodnja medalja u Empire stilu bila vrlo razgranata, postoje razne kombinacije aversa i reversa. Tako npr. spomenica na zauzeće Dalmacije 1806. jednom ima avers s Napoleonovim portretom Droza i Denona, a drugi put autora Andrieua; naličje s lijepim pročeljem Dioklecijanova mauzoleja izradili su Brenet i Denon. Zauzimanje Istre 1806. također je proslavljeno medaljom: lica su joj izradili Denon i Droz, ili Andrieu, a naličje je s Rominim i Augustovim hramom u Puli od Breneta i Denona. Možda je najsnažnija medalja nastala u povodu okupacije Ilirika, s kravom i teletom u dubokom reljefu na naličju, prastari motiv s novca antičkih gradova Apolonije i Dirahija (Depaulis i Denon — lice je ili od Andrieua, ili katkada od Depaulisa).

Za nekoliko dalmatinskih medalja Napoleonova doba ne znamo autore, kao na primjer za rijetke medalje zadarskog Liceja iz 1809. Ponešto rustičniju su medalju Sinjani posvetili zaslužnome francuskom liječniku Pierre Bouillerotu 1811. Nije nam sačuvan ni jedan primjerak te medalje, ali se kalupi nalaze u zagrebačkoj zbirci. Cavtatski kapetan Giovanni Moretti primio je 1808. jednostavnu ugraviranu medalju (izradio ju je stari Giovanni Agnelli/Angeli), a iz literature nam je poznata i francuska vjenčana spomenica (*piece de mariage*; Andrieu, Denon i Brenet), ugravirana prigodom vjenčanja konta Pavla Gozze-Gučetića i Anice de Cologan 1812.

Nepoznati majstor: Sinjani Petru Bouillerotu
(1811.) - kat.br. 47

IV. RANO AUSTRIJSKO DOBA

Mletačke Istra (osim dijelova koji su stoljećima bili austrijski) i Dalmacija pripale su prvi put austrijskom carstvu 1797. Prva austrijska vladavina trajala je do 1805. kad su Francuzi zauzeli te zemlje. Druga je vladavina počela 1813. nakon poraza Francuza i trajala je više od jednog stoljeća, sve do 1918., kad je rascjepkana Austro-Ugarska Monarhija.

Jedna od najranijih medalja početka austrijskog doba obilježava 1801. godinu, a namijenjena je *Dalmatae benemerenti*. Na licu je te medalje autora I. N. Wirta lik cara Franje II. Slijedi velika zadarska medalja autora Luigi Ferrarija iz 1804., spomen na poklonstvo dalmatinskoga plemstva caru Franji II. (1792-1806+1835), kojega je zastupao Conte Petar von Goëss (BERGMANN 1858: 482-491), guverner od 1802. do 1805. Jedan drugi guverner Ilirije, koji se spominje na medalji, bio je Carlo Conte Inzaghi 1818.

Luigi Ferrari: Dalmatinsko poklonstvo caru Franji II. (1804.) - kat. br. 50

Oslobodenje Dubrovnika od generala Milutinovića 1814. ovjekovječeno je na maloj srebrnoj medaljici, jednoj u kompletu od dvadeset i šest različitih iz iste godine (MONTENUOVO 1880: 159, br. 2397), smještenog u većoj *Schraubmedaille* ili u posebnoj kutijici.

V. SVETAČKE MEDALJICE

Spomenut ćemo one najpopularnije i najčešće od svih medalja i spomenica, dostupne i sirotinji: svetačke medaljice, kovane, emajlirane, gravirane ili lijevane, u velikim količinama, jeftinije i skuplje. One istovremeno čine i važni dio narodne nošnje u Kvarneru, Istri itd., a nema krunice bez njih. Najpopularnije su bile medaljice Majke Božje Trsatske (HÖFKEN 1912; MIRNIK 1992), osobito nakon što je svečano okrunjena 1715., a rad su riječkih ili salcburških zlatara, neke su se pak dobavljale iz samoga Rima. Najstarije, iz 18. stoljeća, nose latinski natpis, a osim Madone prikazuju i nazaretsku kućicu, koja je bila u Trsatu od 1291. do 1298., kad je prenesena u Loreto. Revers nekih drugih nosi čudotvorno riječko romaničko raspelo koje se štuje u crkvi sv. Vida. To je raspelo bilo toliko znamenito da se u 18. stoljeću pojavilo u kombinaciji s Pasovskom (Passau) Majkom Božjom. I drugi je čudotvorni lik Majke Božje Sinjske, često stavljan na medaljice zajedno sa sv. Franjom na naličju. Sv. Vlaho, dubrovački parac, vrlo je čest na medaljicama, ali one su iz novijeg doba.

KATALOG

I. ISTRA

1. Nepoznati majstor: Francesco Biondi, koparski, nekada rapski biskup (1448.) Av.: F FRANC BIONDIVS. FL. EPVS. IVSTINOPOLITANVS. OB. AN. 144S. Poprsje fratra s navučenom kukuljicom nal. Lijevana bronca, jednostrana medalja, 68 mm. MIRNIK 1981a: 8, br. 8.
2. Nepoznati majstor: Septemviri za raspodjelu sijena u Puli, (1693.) Av.: 16-93/ THO: QVERINI PRAES/ PAVLO FISTVLAN. G./ ANTONIO PRA(GA)N..C/ C BENED: DESIMENONIS/ GIO DANIELO ANTONINO/ NICOLAO DE TOPPO/ ALEX. PAL-LADIO/ GASPARE SFIERA/ SEPTEMV; dolje dva grba (Querini); Rv.: FOENVM NON FOENVVS. između dvije kružnice; u polju kolna vaga, na kojoj na dva lanca vise kola natovarena sijenom. Livena bronca; ?promjer. STOCKERT 1924: 682.
3. Nepoznati majstor rimske kovnice: Posveta crkve sv. Eufemije u Rovinju (1756.) Av.: S. GEOR(GIUS) S. EUPHEMIA RUBINI. PP; Sv. Juraj 1., Sv. Eufemija d., lavovi dolje; u ex.: ROMAE; Rv.: TEMPLVM/SS.MM./ GEORG. ET. EVPHEM/ RVBINEN. LAR-GIT/ RENOVATVM/ GASPARE DE NIGRIS/ EP. PARENTIN/ CONSACRA. AD/ MDCCLVI. Bronca, 36 mm. MIRNIK 1981: 20, br. 105.

Nepoznati majstor: Posveta crkve sv. Eufemije u Rovinju (1756.) - kat. br. 3

4. Nepoznati majstor: Poreč, gradonačelnik Gerolamo Badoer (1797.) Av.: HIERON/ BADUARIO/ PRAEF/ OPT/MER, u vijencu; Rv.: CIVITAS/ PARENTII/ 1797. Olovo, 50 mm. MAJER 1930: 428.

II. DALMACIJA

5. Nepoznati majstor: Jakov Baničević-Bannisius (1466-1532) (c. 1519) Av.: *IACOBVS. BANNISIVS. DALMATA. CAES. MAX. ASECRETIS.; Golobrado poprsje, s kapom, s dosta dugom kosom, u ogrtaču.; Rv.: DIVVS. MAX. DIVI. FRI. F. ITAL. GERMA. GALL. PANNONI MAXI.; Baničević kleči pred carem Maksimilijanom I. BERGMANN 1858: 1, br. 1, T.1,1; MORSOLIN 1890; KRASNOV 1964: 6.
6. Giulio della Torre (1480-1540): Frano Nigretić-Niconitius Av.: FRANCISCVS NICONITIVS NIGROCORCYRENSIS. C.; Poprsje, s dugom kosom, bradom, u krznom optočenom kaputu nal.; Rv.: SOLO PER LEI'. L' SUO INTELLET' ALZAI: OV' ALZATO PER SE NON FORAMAI; Merkur stoji nal., ispod palme. WELZL 1845: 714, br. 14382; ARMAND I/1883: 134, br. 25; HILL 1930, br. 581; KRASNOV 1964: 7.

7. Antonio Abondio (1538-1591) Antun Vrančić (1504-1573) (1569.) Av.: ANT. VER-ANCIVS. ARCHIEP. STRIG. HVNG. PRIMAS. Poprsje Vrančića, s dugom bradom, u koralском руhu, nal., na odresku ruke sig.: A.A.; Rv.: EX. ALTO. OMNIA*. Tri roga obilja puna cvijeća i voća, povezana vrpcom; gore nebeski plamen. Srebro, bronca, 50 mm. BERGMANN 1858: 81, br. 62, T. 18, 85; WESZERLE 1873: T.37, 1; ARMAND 1883: 273, br. 32; FIALA 1909: 29; PATRIGNANI 1932a: 22-23; ZLAMALIK 1964: 24, br. 8.

8. Alessandro Salamon ili Augustin Soranzo: Catterino Corner, Opći providur Dalmacije i Albanije (1665.) Av.: Lav. sv. Marka nal.; Rv.: CATHARINO/ CORNELIVS/ DALMATIAE ET/ EPIRI PROVISOE/ GENERALIS/ 19 MAI/ 1665. Liješana, ? kovina, ? promjer. KUNZ 1867: 10; MAJER 1930: 5-6.

Alessandro Salamon ili Augustin Soranzo: Catarino Corner, Opći providur Dalmacije i Albanije (1665.) - kat. br. 8

9. Nepoznati majstor rimske kovnice: Papa Inocent XI., Oslobođenje Hercegovog (Castelnuovo) (1687.) Av.: INNOCEN. XI. PONT. MAX. uokolo. Poprsje Inocenta XI. u mozzetti i stoli nad.; Rv.: CASTRONOVO EXPVGNATO gore. Brodić na četiri vesla, gore Viktorija leti nal. i drži lovor-vijenac. U ex.: 1687. Zlato, livena bronca, 25 mm. PATRIGNANI 1932: 538.

10. Nepoznati mletački majstor: Mleci, Dalmatinska škola (Scuola Dalmata) (1692.) Av.: .S. GIORGIO — S. TRIFON; Sv. Juraj, sa šljemom, kopljem i štitom, stoji nal.; Sv. Trifun, s palminom granom i modelom Kotora stoji nad. Biserna kružnica.; Rv.: Krist pada pod Križem nad.; I. Žbir s kijačom. U ex.: *.ANNO.* / 1692. Srebro, 35,5 mm, 6,52 g. (za druge tipove usp. FIALA 1895: 375, br. 5988; CNI VI/1922: 447, br. 1-4).

11. Nepoznati majstor: Pietro Grimani, Opći providur Dalmacije i Albanije (1740.) Av.: GEORGIUS GRIMANI PROCONSVL. Poprsje G. Grimanija nad. U ex.: A. D. MDC-CXL; Rv.: PROVINTI/ ARUM MA/ RITIMARVM/ CONSERVA/ TORI. Bronca, 39 mm. MAJER 1930, p. 424.

12. Nepoznati majstor: Prčanjski kapetanu Marku Lukoviću (1766.) Av.: LA/ COMUNITA/ DI. PERSAGNO/ DONA PER MERITO/ AL CAPITANIO/ MARCO LOCOVICH/ PER GRATIE/ OTTENUTE DAL/ SENATO L' ANNO 1775/ 22 MARZO/ E L' ANNO 1766/ 24 FEBBRARO; Rv.: Lav Sv. Marka; gore Majka Božja s Isusom, na oblacima. ?kovina, ?promjer. MAJER 1930, pp. 436-437.

13. Filippo Balugani (1734-1780): Giacomo Gradenigo, Opći providur Dalmacije i Albanije (1776.) Av.: IACOBO. GRADONICO. PROCONSVLI. PATRI SVO; Poprsje G. Gradenigo, s vlasuljom, u kaputu nal. Dolje: F. BALVGANI; Rv.: GENIVS OBESQUENS EXERCITVS ILLYRII; Mladi nagi genij, s plaštem na ledima, stoji nal., drži rog obilja. Otraga pet barjaka. U ex.: A. S. MDCCLXXVI/ SVI PROCONSULATVS/ TERTIO. Srebro, bronca, 67 mm. MAJER 1930, pp. 425-427; ZLAMALIK 1964: 27, br. 17; MIRNIK 1981: 12, br. 38-39.

14. Nepoznati majstor: Korčula, knez Marino Badoer (1777.) Av.: MARINUS. BADUARIUS CO. ET. PRO CORCYRAE NIGRAE.; Poprsje nal.; Rv.: NOB. ET. POPULUS./ BLATAE INSULAE VJCI/ IN SIGNUM DEVOTIONIS/ DONO DEDERE/ MDCCLXXVI; u vijencu, gore grb obitelji Badoer. ?kovina, ?promjer. MAJER 1930: 428.

15. Nepoznati majstor: Imotski, Providur Paolo Emilio Canal (1780.) Av.: PAULO/ AEMILIO/ CANAL/ POPULUS/ IMOTENSIS/ PRAETORI/ SUO/ B. M.; Rv.: OB/ AGRUM/ IMOTENSEM/ AB ALLUVIONE/ LIBERATUM/ ANNO/ MDCCLXXX Srebro, 66 mm. STOCKERT 1924: 682; MAJER 1930: 429.

16. Anton Schabel (1725-c.1806): Prestanak kuge u Dalmaciji (1784.) Av.: SANCTVS MARCVS VENETVS* Lav sv. Marka. U ex.: MDCCLXXXIV; Rv.: */ SALVTE/ ILLIRIO RESTITVTA/ MILIT. BENEMERENTI/ EX S.C.*/ Dolje: A: SCHABEL F: Zlato, srebro, pozlaćena bronca; 41 mm i 35x55 mm. KUNZ 1867: 11; STOCKERT 1924: 681; PATRIGNANI 1931: 75, br. 1; ZLAMALIK 1964: 27, br. 18; MIRNIK 1981: 12, br. 40-41.

Anton Schabel (1725 - c. 1806): Prestanak kuge u Dalmaciji (1784.) - kat. br. 16

17. Nepoznati majstor: Sinj, Paolo Emilio Canal, prestanak kuge (1784.) Av.: PAULO/ AEMILIO/ CANALI/ POPULUS SIGNEN/ PROVISORI SUO/ PRAESTANTISSIMO/ ET SERVATORI/ MERITISSIMO; Rv.: OB AGRUM/ SIGNENSEM/ AB IMMANI PESTE/ MIRE EREPTUM/ AB EAQUE/ CIRCUMVAGA/ DEIN SERVATUM/ MDCCLXXXIV, Srebro, olovo, 73 mm. STOCKERT; 1924, pp. 681-682, MAJER, 1930, p. 430.

18. Nepoznati majstor: Split, knez Pietro Giovanni Semitecolo, (1781.) Av.: PETRO/ IOANNI/ SEMITECOLO/ PRAETORI/ SPALATENSI/ CLARISS; Rv.: CIVIUM/ POPULIQUE UNIVERSITAS/ PATRONO/ B. M/ MDCCLXXXI. Bronca, 68 mm. MAJER 1930: 431.

19. Nepoznati majstor: Zadar, knez Antonio Cicogna (1784.) Av.: NOBILIVM * IADRAE * MVNVS * MDCCLXXXIV. Sv. Krševan (ili sv. Juraj?), na konju nal., ubija zmaja.; Rv.: CIVIVM * IADRAE * MVNVS * (vitica). Sv. Šimun nad. Srebro, 70 mm. MAJER 1930: 431.

20. Nepoznati majstor: Makarska, providur Bernado Zorzi (1788.) Av.: SIGILLUM CIVITATIS MACARENSIS FIDELISSIME. Grb Makarske, uokolo vitice.; Rv.: */ .BERNAR. GEORGIO/ RECT. EMER/ MACAREN. COMUN/ GRATI A.M./ D.D.D./ MDCCLXXXVIII*/. Bronca, 45 mm. MAJER 1930: 434.

21. Nepoznati majstor: Split, providur Vincenzo Bembo (1789.) Av.: *INSIGNIA*URBIS*SPALATEN*; dolje: MDCCLXXIX. Grb Splita.; Rv.: */ PRAETORI/ INTEGERRIMO/ VINCENTIO BEMBO/ NOBILIUM/ SPALATI/ VOTUM/ *. Kositar, 67,5 mm. STOCKERT 1924: 682; MIRNIK 1981: 23, br. 121.

22. Nepoznati majstor: Zadar, knez Lucandrea Corner (1790.) Av.: NOB (cvijet) IADRE MVNVS. Sv. Krševan na konju nal.; Rv.: Grb obitelji Corner, pod patricijskom krunom, između dvije grane. Dolje: 1790. Zlato, 60 mm. MAJER 1930, p. 432.

23. Nepoznati majstor: Pag, Camillo Giacomazzi, tajnik općeg providura Dalmacije i Albanije (1792.) Av.: EQUESTRI. LUSU. SERVATO. Dvojica konjanika nal. U ex.: 1791. Rv.: CAMILLO. GIACO/ MAZZI/ IN PROCONS. PROV/ DAL EP. A SECR/ PAGHEN. PAT&/ ORD. D.D.D. Liješana, kovina? promjer? KUNZ 1867: 11; MAJER 1930: 427.

Nepoznati majstor: Pag, Camillo Giacomazzi, tajnik općeg providura Dalmacije i Albanije (1792.) - kat. br. 23

24. Nepoznati majstor: Sinj, providur Zan Carlo Zorzi (1792.) Av.: */GENS/ SIGNENSIS ILLIRICA/ NON DIVES/ IO: CAROLO DE ZORZI/ IACOBI FILIO/ PRAETORI OPTIMO/ PATRI PISSIMO; Rv.: * CORDIS EFFUSIO/ EO BENEMERENTJ/ SAPIENTIQUE VITO/ AMORIS MONUMENTUM/ DICAUIT/ MDCCXCII *. MAJER 1930: 434, br. 1.

25. Nepoznati majstor: Sinj, providur Zan Carlo Zorzi (1792.) Av.: * ALMO/ IO: CAROLO/ GEORGIO/ EQUESTRE PRAESIDIUM/ *SIGNII* D.D.D./ 1792.; Rv.: AETERNA/ SUFFICIT/ VIRTUTI/ CORONA, u vijencu. Incusum. Zlato, 45 mm. MAJER 1930: 434, br. 2.

26. Nepoznati majstor: Korčula, knez providur Angelo Corner, (1793.) Av.: ANGELO CORNELIO/ CO: PRO: EMERIT:/ GVBER: OPT: PERAC:/ COMTAS CVRZVLE/ OB CONTENTAM:/ D:D, u lovor-vijencu. Rv.: Grb Korčule između dvije vitice, dolje: 1793; u lovor-vijencu. Bronca, 67 mm. KAPOR 1967.

27. Nepoznati majstor: Šibenik, knez i kapetan Zuanne Bragadin (1793.) Av.: PRAETORI. IOANNI. BRAGADENO. Grb obitelji Bragadin; Rv.: */ IN/ GRATI ANIMI/ MONUMENTUM/ SIBENICENSES/ AN. 1793/ *. Zlato, 64 mm. MAJER 1930: 435.

III. DUBROVAČKE MEDALJE

28. Nepoznati majstor: Dinko Ranjina (1536-1607) (1572.) Av.: DOMINICVS ARANEVS — AN. ETAT. XXVI. Gologlavo, bradato poprsje mladeg muškarca, u ogrtaču, s visokim okovratnikom nal.; Rv.: INGENIO NON VIRIBVS. Između dva čempresa pauk (arahna) je ispleo mrežu, a zmija se uzalud pokušava uspeti tako visoko. Bronca, liješana, 52 mm, AMZ. REŠETAR 1924: 529; 1925: 308, br. 3356; MIRNIK, *The Medal*, 1993, 23: 98; MIMICA 1994: 402; MIRNIK 1993.

29. Nepoznati majstor: Luka Crijević-Cerva Av.: LVCA DI — CERVA (A) XXX. Gologlavo i bradato poprsje, u kaputu nal. Bronca, 58 mm, Dubrovnik. REŠETAR 1924: 529; 1925: 307, br. 3355; MIMICA 1994: 401.

30. Nepoznati majstor: Augustin Nalješković-Nale Av.: .AVGVSTINO. .DE NALE. XXXI.; Gologlavo, bradato poprsje u antičkoj nošnji nad. Bronca, 58 mm, Dubrovnik. REŠETAR 1924: 530; 1925: 308, br. 3356; MIMICA 1994: 401.
31. Ferdinand de St. Urbain (1654-1738): Gjuro Armeno Baglivi (1668-1707) (1704.) Av.: G. BAGLIVUS. MED. IN. ROM. ARCHIL. P. ET. SOC. REG. LOND. COLL. Poprsje Gj. Baglivija, s kovrčavom vlasuljom nad. Sign. SV dolje d. Rv.: VNAM. FACIEMVS, VTRAMQVE. Tronožac sa zmijom, mužarom i raznim instrumentima; MDCCIII. u ex. Bronca, kovana, kositar 40 mm. WELZL 1845: 632, br. 13153-4; REŠETAR 1924: 521-532, br. 339; 1925: 308, br. 3358; ZLAMALIK 1964: 26, br. 14; MIRNIK 1981: 13, br. 51; MIMICA 1994: 402-403.
32. Giovanni Paolo Lociare: Polaganje temelja crkve sv. Vlaha (1707.) Av: +PROTECTOR. REIPUBLICAE. RHACVSINAE. Sv. Vlaha u biskupskom ornatu, stoji, licem, desnicom blagoslivlje, u ljevici drži model grada i pastoral; .S. — .B. 1. i d. u polju. Rv.: -+/ECCLESIA/ D. BLASII PROT./ REIP. DIE. II. A FESTI/ PENTEC. 1706 NOCTV/ RNO INCENDIO CONS/ VMPTA ET EX. S. C. PRO/ EA MAGNIFICENTIVS/ INSTAVRANDA FVNDI/ TVS EVERSA FVERVNT/ HIC IACTA PRIMA/ FVNDA-MENTA/ DIE 15 IVNII/ y1707y u 13 redaka. Zlato, srebro, bronca, 37 mm. FIALA 1895: 378, br. 6053; REŠETAR 1925: 305, br. 3344; ZLAMALIK 1964: 26, br. 15; TODOR-OVIĆ 1964: 39, br. 1; ZMAJIĆ 1964: 12-13, No. 4; MIRNIK 1981: 14, br. 52-53; GÖRICKE-LUKIĆ 1993: 137, br. 311. MIMICA 1994: 397.
33. Anton Wideman (1724-1792): Prijenos moći Sv. Stjepana u Budim (1771.) Av.: *DEXTERA B. STEPHANI REGIS ET CONFESSORIS GLORIOSI. Okrunjeni moćnik s rukom Sv. Stjepana. Rv.: y.y/QUAM/ AB AN. MXC. AD MDXXXVI/IN HUNGAR. TUM RAGUSAE/ ULTRA II. SEC. CULTAM/ JOS. II. ET M. THER. AUGG./ MDC-CLXXI. XXIX. MAII/ RECUPERARUNT./ ET POST IX. DIER. DEVOTIONEM/ HUNG. D.D./ BUDAE QUOT ANNIS/ PUBL. VENERATIONI/ PROPONENDAM/ (dvije grančice). Medalja: zlato, srebro, 42,5 mm. Kalup u Beču. ARNETH 337; MONTENUOVO 1880: 137, br. 2029-30; KATALOG DES HAUPTMÜNZAMTES IN WIEN II, 1909: 309, br. 1376-77; REŠETAR 1925: 310, br. 3367-8; PATRIGNANI 1932a: 13; HUSZAR 1946; TODOROVIC 1964: 39, br. 2; MIRNIK 1981: 14, br. 54; GÖRICKE-LUKIĆ 1993: 137, br. 312; MIMICA 1994: 403-04.
34. Anton Wideman (1724-1792): Prijenos moći Sv. Stjepana u Budim (1771.) Av.: *DEXTERA B. STEPHANI REGIS ET CONFESSORIS GLORIOSI. Kao gore. Rv.: QUAM/ AB. A. MXC. ADMXXXVI/ IN HUN. TUM RAG/ ULT. II. SEC. CULT/ JOS. II. ET. M. THER. AUG./ MDCCLXXI.XXIX. MAI. RECUP/ BUD. QUOT AN./ PUB. VENERAT. PROPONEND. Gore i dolje vitica. Žeton: zlato, srebro, 26 mm. Kalup u Beču. WELZL 8034; MONTENUOVO 1880: 137, br. 2031-32; KATALOG DES HAUPTMÜNZAMTES IN WIEN II, 1909: 309, br. 13778-79; REŠETAR 1924: 310, br. 3372; TODOROVIC 1974: 39-40, br. 2a; MIRNIK 1981: 14, br. 55-56; GÖRICKE-LUKIĆ 1993: 137, br. 313; MIMICA 1994: 404.
35. Giovanni Agnelli: Smrt kneza Orsatta Gozze-Gučetića (1798.) Av.: LVCTVS (grančica) — PVBLICVS (dvije nadolje okrenute zublje); u polju: EX./SC u vijencu od bršljanove i čempresove grane; (MD) CCLXXXVIII/ G. A. u ex.: Rv.: RESPUBLICA — RHACVSINA; U okrunjenoj kartuši grb Republike (četiri srebrne i četiri crvene vodoravne grede), preko ukrštenih mača i žezla. Zlato, bakar, 42,5 mm. UNGER 1897: 185, br. 3936 (s.v. Appendini); REŠETAR 1924: 306, br. 3349; ESSLING 1927: 52, br. 641; PATRIGNANI 1932: 9; ZLAMALIK 1964: 27, br. 19; MIRNIK 1981: 14, br. 57; MIMICA 1994: 398.
36. Gioacchino Hamerani: Luigi Alvise Mozzi, propovjednik i kanonik (1803.) Av.: Okrunjeni dubrovački grb (četiri srebrne i četiri crvene vodoravne grede); l. i d. hrastove grane, otraga ukršteni žezlo i mač. Sign. J. HAMERANI u ex., ispod girlanda. Rv.: ***/ ALOYSIO MOZZI/ SENATVS/ RHACVSINVS/ MDCCIII Srebro, bronca, 51 mm.

REŠETAR 1924: 306, br. 3352; ZLAMALIK 1964: p. 27, br. 20; MIRNIK 1981: 14, br. 58; MIMICA 1994: 399.

IV. FRANCUSKA OKUPACIJA

37. Bartolommeo Manfredini: Zauzeće Istre i Dalmacije, te ostale pobjede (1806.) Av.: NAPOLEON LE GRAND EMPEREUR DES FRANCAIS. Poprsje Napoleona kao Herkula, s lavljom kožom nal.; d. munja. l. kijača. U ex.: B. M. F./: 1806*; Rv.: ISTRIE./ DALMATIE./ NAPLES./ IENA/ BERLIN. Punca na vanjskom rubu: CUIVRE. Bronca, 40,5 mm. ESSLING 1927: 102, br. 1155; PATRIGNANI 1931: 78-79, br. 5; MIRNIK 1981: 16, br. 69; BONAČIĆ-MANDINIĆ 1989: 26-27, br. 33.

38. Droz — Denon — Brenet: Zauzeće Istre (1806.) Av.: NAPOLEON EMP. ET ROI.; Poprsje Napoleona I. nad. U ex: DENON DIREXIT/ MDCCVI; DROZ FECIT; Rv.: TEMPLE D' AUGUSTE A POLA. Pročelje Augustova hrama u Puli. BRENET F. 1.; DENON D. r. U ex: L' ISTRIE CONQUISE/ AN MDCCCVI. Srebro, bronca, 40,5 mm. BENUSSI 1924: 422; ESSLING 1927: 99, br. 1127, T. XXXI; MIRNIK 1981: 16, br. 70-71; BONAČIĆ-MANDINIĆ 1989: 24, br. 25-26.

39. Andrieu — Brenet — Denon: Zauzeće Istre (1806.) Slično kao gore. Bronca, 40,5 mm. REŠETAR 1925: 312, br. 3383-3385; PATRIGNANI 1931: 85-86; ZLAMALIK 1964: 28, br. 22; TODOROVIĆ 1964: 40, br. 4; MIRNIK 1981: 16, br. 72, BONAČIĆ-MANDINIĆ, 1989: 32, br. 52-53.

40. Denon — Brenet — Droz: Zauzeće Dalmacije (1806.) Av.: NAPOLEON EMP. ET. ROI. Lovorom ovjenčano poprsje Napoleona I. nad. Dolje: DROZ FECIT; DENON DIREXIT/ MDCCCVI.; Rv.: TEMPLE DE JUPITER A SPALATRO. Pročelje Dioklecijanova mauzoleja. E ex.: LA DALMATIE CONQUISE EN/ MDCCCVI. PAR LA PAIX/ DE PRESBOURG. BRENET F 1.; DENON D d. Zlato, srebro, bronca, 40,5 mm. PATRIGNANI 1931: 77-78, br. 3; ESSLING 1927: 99, br. 1128, T. XXXI; MIRNIK 1981: 2-13, br. 42; BONAČIĆ-MANDINIĆ 1989: 26, br. 31-32.

41. Andrieu — Brenet — Denon: Zauzeće Dalmacije (1806.) Av.: NAPOLEON EMP. ET ROI. Poprsje Napoleona I. nad. U ex: ANDRIEU F.; Rv.: kao gore. Bronca, 40,5 mm. ZLAMALIK 1964: 28, br. 21; TODOROVIĆ 1964: 40, br. 3; MIRNIK 1981: 13, br. 43-44.

42. Luigi Manfredini (1771-1840): Split, proširenje luke i gradnja cesta (tzv. Marmontova medalja, 1807.) Av.: ALEXANDRO MARMONT SUPREMO GALLORUM DUCI IN DALMATIA. Fortuna (ili Dalmacija), sjedi na stijeni nal., u lj. drži rog obilja, a d. položena na kotač. U ex.: ANNO MDCCCVII; L. M. F. d. Rv.: VIA. PUB. ERECTA. LITTORE. AUCTO. URBE. EXORN. IMPERIANTE. NAPOLEONE. M. Pogled na splitsku luku; iznad planimetrijski tlocrt grada. U ex.: SPALATI. VOTUM. Zlato, srebro, bronca, 42,5 mm. WELZL 1845: 704, br. 14236; MARETICH 1863: 312, br. 17046; MORBIO 1882: 382, br. 4336; FIALA 1895: 379, br. 6062; REŠETAR 1925: 312, br. 3381-3382; PATRIGNANI 1931: 79-85, br. 6; COLIĆ 1953: 114; ZLAMALIK 1964: 28, br. 23; TODOROVIĆ 1964: 40, br. 5; MIRNIK 1981: 23, br. 122-123; BONAČIĆ-MANDINIĆ 1989: 69, br. 169-170.

43. Andrieu — Depaulis — Denon: Zauzeće Ilirije (1809.) Av.: NAPOLEON EMP. ET. ROI. Lovorom ovjenčano poprsje Napoleona I. nad.; dolje: ANDRIEU F., Rv.: Krava doji tele; gore kijača. U ex.: CONQUETE DELL' ILLYRIE/ M. DCCCIX/ DEPAULIS F DENON D. Zlato, srebro, bronca, 40,5 mm. ESSLING 1927: 111, br. 1249; PATRIGNANI 1931: 85-86, br. 7 (s aversom Depaulisa); ZLAMALIK 1964: 28, br. 24; TODOROVIĆ 1964: 40-41, br. 6; MIRNIK 1981: 15, br. 67-68; GÖRICKE-LUKIĆ 1993: 140, br. 320; MIMICA 1994: 406.

44. Babout — Duvivier: Bitke godine 1809. Av.: NAPOLEON EMP. ET ROI PROT. DE LA CONF. DU RHIN. Lovorom ovjenčana glava Napoleona I. nad.; na odsječku vrata: BABOUT. F.; dolje: 1809.; Rv.: CAMPAGNE DE 1809 gore; Krilata Fama leti nal.,

trubi u trublju i u lj. drži dva vijenca i jednu palminu granu. U ex.: ENTREE A VIENNE. BATAILLES D' ECKMULH/ D' ESSLING, WAGRAM& CONQUETE DE L' ILLYRIE/ REUNION DE L' ETAT ROMAIN./ PAIX DE VIENNE. Na crti 1.: DUVIVIER. Srebro, bronca, kositar; 55 mm. REŠETAR 1925: 312, br. 3388; PATRIGNANI 1931: 89-90, br. 8; BONAČIĆ-MANDINIĆ 1989: 90, br. 225; MIMICA 1994: 406.

45. Nepoznati majstor: Nagradna medalja zadarskog liceja (1809.) Av.: NAPOLEONE MAGNO IMPERANTE gore. Kaducej; dolje: V. DAND. DALM. PROC.; Rv.: MERITOS. INDICIT. HONORES gore; dolje MDCCCIX. U lovorovom vijencu: LYCAEUM/ IADERENSE. Srebro, bronca, 46 mm. FIALA 1895: 380, br. 6076; PATRIGNANI 1931: 87-89, br. 9; ZLAMALIK 1964: 29, br. 25; MIRNIK 1981: 24, br. 135; 1987: 43-44; RANT 1988: 266-268; BONAČIĆ-MANDINIĆ 1989: 55-56, br. 136; GÖRICKE-LUKIĆ 1993: 158, br. 372.

46. Giovanni Agnelli: Dubrovnik i Kotor Cavtaćaninu Ivu Morettiju (1809.) Av.: ALLA FEDELTA/ DEL/ CAPITANO/ GIO: MORETTI u četiri retka. Sign. dolje: G. A; Rv.: L' AMMINISTRAZION/ GENERALE/ DI/ RAGUSA. E. CATTARO/ 1809. Zlato. 40,5 mm. REŠETAR 1925: 311, br. 3376; MIMICA 1994: 405.

47. Nepoznati majstor: Sinjani Petru Bouillerotu (1811.) Av.: QUI SPERNIT NOMEN SPERNIT qUOqUE NOMINE DIGNA. Krilati genij piše na pločici na stupu. Rv.: */ PET. F. BOUILLEROT/ MIL. PRAES. PACIS. TUT/ IN. OMNES. MUN. PAT. FUNCT/ GRATI EqUENSIUM/ ANIMI/ 1811. Medalja 74 mm; dim. kalupa 90x97x34 mm. Zagreb br. 38. 437. MIRNIK 1981: 21, br. 111-112.

48. Andrieu — Denon — Brenet: Vjenčanja Pavla Gozze i Anice Calogan (1812.) Av.: Isak l. i Rebeka d. (ili Tobija i Sara) susreću se kod zdenca; sign. ANDRIEU F. DENON D.; Rv.: Vijenac cvijeća l. i palma d.; strijela l, zublja d. Urezano: *Paul de Gozze / Anica de Cologan*. Sign. dolje: BRENET. Na vanjskom rubu urezano: *Le 15 Juin 1812*. Pozlaćeno srebro, 40 mm. REŠETAR 1925: 211, br. 3377; MIMICA 1994: 406.

V. AUSTRIJSKA VLADAVINA

49. Johann Nepomuk Wirt: Franjo II. (1792-1835), Dalmatinska medalja za zasluge (1801.) Av.: FRANCISCVS. II. ROM. IMP. DALMATIAE REX. Lovorom ovjenčano poprsje s dugom kosom nad.; Rv.: DALMATAE BENEMERENTI; dolje MDCCCI. Srebro, bronca, kositar, 43 mm. Kalupi u Beču. MONTENUOVO 1880: 155, br. 2329; FIALA 1895: 380, br. 6075; KATALOG D. HAUPTMÜNZAMTES IN WIEN, II/1902: 467, br. 1441; LUKIĆ-GÖRICKE 1993: 135-6, br. 308.

50. Luigi Ferrari: Dalmatinsko poklonstvo caru Franji II. (1804) Av.: DALMATIA FELIX RECEPTO CAESARE na rubu; u polju Morlak ide nad.; u pozadini dalmatinska obala; na nebu leti orao noseći rog obilja; ispod: FERRARI. Rv.: PRAESIDE. AVLICO/ PATRO. COMITE. DE. GOESS/ VERE. EVERGETE/ HVIC/ NOBILES. IADERTINI/ AETERNAE. DEVOTIONIS/ M. D/ ANNO: MDCCCIV. u lovorovom i hrastovom vijencu. Zlato, pozlaćena bronca, posrebrna bronca, kositar, 66 mm. WELZL 1845: 671, br. 13760; BERGMANN 1858: 476, br. 98, T. 25, 128; MONTENUOVO 1880: 155, br. 2345; PATRIGNANI 1931: 76-77, br. 2; MIRNIK 1981: 24, br. 133-134.

51. Nepoznati majstor: Oslobođenje Dubrovnika (1814.) Av.: GOTT SEGNETE DIE VEREINIGTEN HEERE. Krilata Viktorija leti nal. Rv.: EROBERUNG/ VON/ RAGUSA/ DURCH/ MILUDINOWICH/ D. 29 JAN/ 1814. Žeton, srebro, mjed, 15,5 mm. MONTENUOVO 1880: 159, br. 2397; REŠETAR 1925: 313, br. 3389; MIRNIK 1981: 15, br. 59; MIMICA 1994: 407.

52. Nepoznati majstor: Carlo Conte Inzaghi, guverner Ilirije (1818.) Av.: CAROLO/ COMITI INZAGHI/ ILLYRII/ GUBERNATORI u lovorom vijencu.; Rv.: HOSPITI/ IN/ HOFF/ MDCCCXVIII. GÖRICKE-LUKIĆ 1993: 140, br. 321.

BIBLIOGRAFIJA

- BENUSSI 1924 — BENUSSI, B. *L' Istria nei suoi due millenni di storia*. Trieste 1924.
- BERGMANN 1858 — BERGMANN, Joseph. *Medaillen auf Berühmte und ausgezeichnete Männer des Oesterreichischen Kaiserstaates vom XVI. bis XIX. Jahrhundert*. Wien, 1858.
- BONAČIĆ-MANDINIĆ 1898 — BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja — vidi: *Doba francuske uprave*.
- CHIARINI 1966 — CHIARINI, M. *Francesco Laurana*. Milano, 1966.
- COLIĆ 1953 — COLIĆ, Jerko. Splitska medalja Marmontu. *Numizmatika*, 5/1953: 114. *Doba francuske uprave u Dalmaciji u svjetlu arhivske, bibliotečne i numizmatičke građe Arheološkog muzeja u Splitu*. Resumé: Au temps de l' administration française en Dalmatie. Split, 1989.
- DONATI 1927-1929 — DONATI, Lamberto. Le medaglie di Paolo di Ragusa. *Archivio storico per la Dalmazia*, 2/1927, IV/23: 220-227; 4/1929, 23: 221-227.
- ESSLING 1927 — *Importante collection de monnaies et médailles. Cosulat et empire, Napoleon Ier et sa famille, Napoleon III, médailles historiques et de personnages, jettons et décorations français et étrangers appartenant au Prince d' Essling*. Paris, 1927.
- EUBEL 1898 — EUBEL, Conradus. *Hierarchia catholica medii aevi ...* Münster, 1898.
- FIALA 1909 — FIALA, Eduard. *Antonio Abondio keroplastik a medajler*. Praha, 1909.
- FISKOVIĆ 1949 — FISKOVIĆ, Cvito. Dubrovački zlatari od XIII do XVIII stoljeća. Resumé: Les orfèvres de Dubrovnik du XIIIe au XVIIe siècle. *Starohrvatska prosvjeta*, 3. ser., 1/1949: 143-249.
- GÖRICKE-LUKIĆ 1993 — GÖRICKE-LUKIĆ, Hermine. *Medalje i plakete iz zbirke Muzeja Slavonije Osijek*, 15. — 20. stoljeće. Osijek, 1993.
- GORINI-SACOCCHI-VISONÀ 1977 — GORINI, Giovanni-Andrea SACOCCHI — Paolo VISONÀ. *Monete e medaglie a Venezia*. Venezia, 1977.
- HILL 1930 — HILL, George Francis. *A Corpus of Italian Medals of the Renaissance before Cellini*. London, 1930.
- HÖFKEN 1912 — HÖFKEN, R. Fiumaner Weihmünzen. *Mitteilungen der Oesterrichischen Gesellschaft für Münz — und Medaillenkunde*, 8/1912, 8(267): 167-170+ T.31.
- HUSZÁR 1946 — HUSZÁR, Lajos. A Szentjobb hazahozatalára keszült ermek (1771). (Zusammenfassung:) Medaillen zum Anlass der Heimbringung der Heiligen Rechte (1771.) *Numizmatikai közlöny*, 44-45/1945-46: 27-31, 36.
- KAPOR 1967 — KAPOR, Ambroz. Jedna medalja općine korčulanske. *Numizmatičke vijesti (Zagabria)*, 14/1967, 25: 18-21. *Katalog der Münzen — und medaillen-stempe; — sammlung des K.K. Hauptmünzamt in Wien*, II. Wien, 1902.
- KOPAČ 1967 — KOPAČ, Viktor. Sinjska medalja i plakete. *Numizmatičke vijesti (Zagabria)*, 14/1967, 25: 56-58.
- KRASNOV 1964 — KRASNOV, Gjuro. Starije i novije korčulanske medalje. *Numizmatičke vijesti (Zagabria)*, 11/1964, 22: 1-10.
- KRASNOV 1983 — KRASNOV, Gjuro. Spomenica iz doba narodnog preporoda u Splitu. Summary: Memorial from the time of national revival at Split. *Numizmatičke vijesti (Zagabria)*, 26/1983, 33: 42-47.
- KRUFT 1995 — KRUFT, Hanno-Walter. *Francesco Laurana. Ein Bildhauer der Frührenaissance*. München, 1995.
- KUNZ 1867 — KUNZ, Carlo. Le collezioni Cumano. *Miscellanea numismatica*, Venezia, 1867. (p.o. iz *Archeografo Triestino*, 6).

- MAJER 1930 — MAJER, Giovannina. Le medaglie di magistrati veneti nell' Istria e nella Dalmazia e Albania. *Archivio storico per la Dalmazia*, 8/1930: 419-437.
- MATEJČIĆ 1959 — MATEJČIĆ, Radmila. Riječka jubilarna medalja iz godine 1796. *Numizmatičke vijesti* (Zagabria), 6/1959, 13: 13-16.
- MATEJČIĆ 1964 — MATEJČIĆ, Radmila. "Medalje", vrst nakita u folklornoj baštini Kvarnerskih otoka. *Numizmatičke vijesti* (Zagabria), 11/1964, 22: 27-29.
- MESINGER 1987 — MESINGER, Bogdan. *Traktat o medalji. Treći Memorijal Ive Kerdića*. Osijek 1987.
- MIMICA 1994 — MIMICA, Bože. *Numizmatička povijest Dubrovnika*. Historia ragusina in nummis. Rijeka 1994.
- MIRNIK 1981 — MIRNIK, Ivan. *Medalja u Hrvatskoj 1700-1900*. Zagreb 1981.
- MIRNIK 1987 — MIRNIK, Ivan. Medalja zadarskog liceja iz god. 1809. *Zadarska revija* (Zadar), 1989, 1-2: 43-44.
- MIRNIK 1992 — MIRNIK, Ivan. Trsatske medaljice. *Dometi* 24/1992, 11-12: 501-506.
- MONTENUOVO 1880 — *Collectio Montenuovo. Verzeichniss verkäuflicher Münzen aus der fürstlich Motenuovo'schen Münzsammlung*. Bogen 1 und 2. Frankfurt am Main, 1880: Adolph Hess.
- MORSOLIN 1890 — MORSOLIN, Bernardo. Giacomo Bannissio. *Rivista italiana di numismatica*, 3/1890, pp. 239-246.
- PATRIGNANI 1932 — PATRIGNANI, Antonio. La Dalmazia fra Venezia e Roma. (Note di numismatica pontificia). *Archivio storico per la Dalmazia*, 12/1932, 71, pp. 533-542.
- PATRIGNANI 1932a — PATRIGNANI, Antonio. Le zecche ed i tipi monetari della Dalmazia. *Archivio storico per la Dalmazia*, 12/1932, 72, pp. 601-618.
- PATRIGNANI 1932b — PATRIGNANI, Antonio. Il regno di Dalmazia nelle monete e medaglie del Sacro Romano Impero e dell' Impero d' Austria. *Archivio storico per la Dalmazia*, 13/1932, 73, pp. 13-26.
- PATRIGNANI 1931 — PATRIGNANI, Antonio. La Dalmazia nelle monete e medaglie Napoleoniche. *Archivio storico per la Dalmazia* (Roma), 11/1931, 61: 41-62; 62: 75-94.
- RANT 1988 — RANT, Andrej. Medalja zaderskega medicinskega liceja. Summary: Zusammenfassung. *Numizmatični vestnik* (Ljubljana), 16/1966, 16: 266-268.
- REŠETAR 1924-25 — REŠETAR, Milan. *Dubrovačka numizmatika*, I-II
- Srijemski Karlovci 1924 — Beograd-Zemun 1925.
- ROLFS 1907 — ROLFS, Wilhelm. *Franz Laurana*. Berlin (1907).
- STOCKERT 1924 — STOCKERT, Carlo. Tre medaglie inedite della Dalmazia e dell' Istria. *Strena Buliciana*, Zagreb/Split, 1924: 681-682.
- TODOROVIĆ 1964 — TODOROVIĆ, Nada. *Jugoslovenske i inostrane medalje. Médailles yougoslaves et étrangères*. Beograd 1964.
- UZORINAC 1965 — UZORINAC, Ivo. Francesco Laurana (Franjo Vranjanin). *Numizmatičke vijesti* (Zagabria), 12/1965, 23: 41-43.
- VULETIĆ-VUKASOVIĆ 1896 — VULETIĆ-VUKASOVIĆ, Vid. La medaglia di Giacomo di Bannisiis. *Smotra dalmatinska*, 9/1896, 34: 3.
- WESZERLE 1873 — WESZERLE, J zsef. *Tabulae nummorum hungaricorum. Hátrahagyott ermeszeti táblái*. Pest, 1873.
- ZLAMALIK 1964 — ZLAMALIK, Vinko. *Medalja u Hrvatskoj*. Zagreb 1964.
- ZORZI 1979 — ZORZI, Alvise. *La Repubblica del Leone. Storia di Venezia*. Milano 1979.

THE ART OF MEDAL IN LITTORAL CROATIA
BETWEEN 15th C. AND 1818

Ivan Mirnik

Among the older Istrian medals there is one of Francesco Biondi, a Florentine monk, bishop of Capodistria (Justinopolis, Kopar), made in 1448. Other Istrian medals of interest are a rough cast-bronze one from 1693, made for a corporate body for the distribution of hay in Pula and a small cast bronze medal, made in Rome on the occasion of the renewal of St. Euphemia's church in Rovinj in 1756. Of course, there is also a modest medal presented by the Poreč community to the last Venetian podestà in 1797.

Speaking of Dalmatian medals, one ought to mention two of the great names of the Renaissance, who excelled in the art of the medal: Paolo de Ragusa and Francesco Laurana. Several famous Dalmatians who lived abroad in the 16th c. were depicted on medals: Jacobus Banisius, Francesco Niconizio and Antonio Veranzio.

One of the earliest Dalmatian medals is the one made in 1600 for the Procuratori dell' Arca di S. Simeone in Zadar. There is also a medal struck on the occasion of the liberation of Castelnuovo (Hercegnovi) in 1687. The Scuola Dalmata in Venice also has its own small silver medals depicting S. George and S. Tripone.

The numerous Dalmatian magistrates' medals from the 17th and 18th c. are usually of little artistic value, having been made by local gold or silver-smiths, according to the wishes of the local nobility, who wanted to honour a departing provveditore generale or conte (various provveditori generali of Dalmatia and Albania, podestà of Poreč, counts of Korčula, Split, Šibenik and Zadar, provveditori of Imotski, Makarska and Sinj).

Speaking about medals of the ancient Republic of Dubrovnik one ought to mention that only trace left there by Paolo de Ragusio are the delicate copper follari. Matteo de' Pasti made a medal of Timoteo Maffei, the archbishop of Ragusa. Three 16th c. Ragusan patricians: Giovanni Nale-Nalješković, Domenico Ragnina and Luca Cerva-Crijević were depicted on medals. A medal by St. Urbain was dedicated to Giorgio Baglivi, a Ragusan surgeon. The first medal was struck in Dubrovnik on the occasion of the reconstruction of St. Blaise's church in 1707. In 1771 the relics of St. Stephen King of Hungary were presented by the Ragusan Senate to Emperor Joseph II. and Empress Maria Theresia; the event was marked by a medal. The other two remarkable medals of Dubrovnik were the one to commemorate the death of the rector Orsat Gozze-Gučetić, 1798; Gioacchino Hamerani's 1803 Luigi Alvise Mozzi medal. Napoleon Bonaparte's Marshal Marmont dissolved the government of the reverend and feeble Republic of Ragusa on January 31. 1808.

Napoleon's massive numismatic propaganda was very well organized. An entire team of artists worked for Napoleon in Paris, but there were also many medallists elsewhere producing medals, in order to celebrate his victories, thus for instance the 1806 medal commemorating the conquests of Dalmatia, of Istria, and of Illyricum. Several of the Dalmatian Napoleonic medals have not

been attributed to any of the known medallists, thus for instance the rare Zaratine Lycaeam medal from 1809. A more rudely made medal was presented by the inhabitants of Sinj to Pierre Bouillerot, a French surgeon, in 1811.

During the first Austrian rule, in 1801 a decoration by I. N. Wirt was distributed, with the bust of Emperor Francis II. on the obverse and the inscription DALMATAE BENEMERENTI/ 1801 on the reverse. One of the earliest Austrian medals struck for Dalmatia was the Zaratine medal of 1804 by Luigi Ferrari, which commemorated the Dalmatian nobility paying respect to Emperor Francis II. (1792-1806-1835), represented by Count Peter von Goess, Governor of Dalmatia between 1802 and 1805.

One should not forget the most popular of all medals: the saints' medals and tokens, which were struck, cast or engraved in very large quantities and were cheap and therefore accessible to the masses of pilgrims. The most popular were those of Madonna of Trsat, made chiefly after 1715, when the Madonna was solemnly crowned.